

Kemik, minister vnanjih stvari.

Najznamenitnejša in najzanimivejša oseba novega francoskega ministerstva je gotovo slavni kemik in učenjak Berthelot, ki je na čuden način postal minister vnanjih stvari.

Peter Evgen Marcelin Berthelot rodil se je dne 28. oktobra 1827. leta v Parizu. Skušenj ima mož že dovolj, ker je že prileten. Študiral je na liceji Henrika IV. in je že 1846. leta dobil filozofično častno darilo in kmalu potem filozofičen doktorat. Leta 1851. je bil imenovan za korepetitorja na kemičnem kurzu na College de France in potem pa za profesorja na organsko kemijo na lekarničarski šoli v Parizu. Odlikoval se je z raznimi novimi iznajdbami in kemično in občno znanost postavil na vse druge podlage. Leta 1861. dala mu je akademija znanosti Jekerjevo darilo za njegova predavanja o umetni sestavi organskih zmesij potom kemične sinteze. Leta 1865. se je na College de France osnovala stolica za kemijo in podelila se Berthelotu. To profesuro je obdržal do sedaj, ko je postal minister.

Od 1885. do 1894. je Berthelot priobčil 600 spisov v zapisniku akademije in analih za fiziko in kemijo. Berthelot je od 1863. leta član zdravstvene akademije in od 1873. leta član akademije znanosti. Nadalje je član akademij znanosti v Londonu, Peterburgu, Stockholmu, Rimu, Amsterdamu, Monakovem, Turinu in Bostonu v Zjedinjenih državah. On je dosmrtni tajnik akademije znanosti v Parizu, podpredsednik najvišjega učnega sveta, član sveta za lepe umetnosti, član kmetijske družbe, predsednik komisije za preiskavo razstrelil in veliki častnik častne legije. Od njegovih mnogobrojnih spisov so najznamenitejši o kemični sintesi, o kemični mehaniki, o kemični toploti, o sili razstrelil in zgodovini kemije. Leta 1870. je bil predsednik znanstvenega oddelka za narodno obrambo. Deset let pozneje je bil imenovan dosmrtnim senatorjem. V senatu se je pridružil levemu krilu republikancev. Leta 1886. je bil učni minister v Gobletovem ministerstvu. Kot senator je jako pridno deloval. Bil je predsednik odseka za poddržavljenje ljudske šole, podpredsednik vojnega odseka, predsednik zdravstvenega odseka i. t. d. Govoril je večkrat zlasti o učnih vprašanjih, pa tudi o socijalnih stvareh. Če bode kot načelnik francoski diplomaciji na pravem mestu, se bode kmalu pokazalo.

Blaznec v pravoslavnem samostanu.

Črnoviško sodišče peča se s slučajem, ki se je pripetil v pravoslavnem samostanu Bazilijancev v Dragomirni. Temu samostanu se je izročil v preskrbo blazen bogoslovski kandidat, Jernej Stojan, ki je že nekaj časa bil suplent na črnoviškem učiteljišči. Ko je lani novi samostanski nadzornik Emanuel Ciuntuleac ogledaval samostan, našel je v neki celici jako shujšanega Sto-

jana vsega v blatu. Videlo se je, da se mu ne daje dovolj hrane in ne gleda na snažnost. Arhimandrit je to poročil glavnemu nadzorniku pravoslavnih samostanov, nadškofijskemu vikarju v Črnovicah arhimandritu Arkadiju Cuperkoviču. Poslednji je vprašal samostan, kako je s to stvarjo. Odgovor je moral biti ugoden, kajti storilo se ni dalje ničesa. Letos po letu je bil zopet arhimandrit Ciuntuleac v Dragomirnu in je šel v samostan s profesorjem črnovske obrtne šole arhitektom Karlom Romstoferjem, kateri je hotel nekatere dele samostana narisati, katere podobe pridejo v literarno delo „Oesterreich-Ungarn in Wort und Bild.“ Arhimandrit je zahteval, naj ga peljejo takoj v Stojanovo celico. Celica je bila zaprta in niso jo mogli odpreti. Ključ je baje pri sebi imel hlapec, ki dela na polji pol ure hodá od samostana. Minolo je jedno uro, predno je prišel sluga in odprl Stojanovo stanovanje. Mej tem se je očitvidno poskušalo celico nekoliko posnažiti, pa se ni posrečilo. Ko je arhimandrit vstopil, mu je udaril silen smrad v nos, kateri se ni dal odpraviti, ko so odprli okna. Blazen menih je sedel na slami slabo oblečen. Bose noge so bile zatečene in mrzle. Ko ga je vprašal kako mu je, je odgovoril: „Lačen sem, lačen!“ Arhimandrit je ukazal, naj mu prineso jesti. Potem je vprašal blazneca: „Zakaj ne zahteva jedi?“ Stojan je povedal, da se boji, da ga bodo topli, ko bi zahteval jedi. Sluga je prinesel lonec kislega mleka in kos kruha, in menih je hitro pojedel in zahteval še jedno porcijo. Pojedel je še to. Arhimandrit je stvar drugič poročal nadškofijskemu vikarju, ki je v tem postal vodja nadškofije, in ga opozoril, da bi se za denar, ki ga dobiva samostan za blazneca, to je 500 gld. lahko bolje skrbelo v kaki blaznici. Storilo se pa tudi sedaj ni ničesa, temveč arhimandrit Ciuntuleac se je odstavil od nadzorovanja samostana v Dragomirni. On se je sedaj pritožil pri deželni vladi in deželni predsednik grof Goes je poslal v Dragomirno okrajnega glavarja dr. Bazilija Dezinkieviča, da poizve, kako je stvarjo. Malo dni pozneje je Stojan umrl in se je na podlagi poročila okrajnega glavarja začela sodnijska preiskava proti samostanu.

— Huda natararica. Te dni se je natararica v gostilni Iva Prebaka v Laščini na Hrvatskem Bara Labaš hudo sprla z gospodarjem in gospodino, ki sta ja obdolžila tatvine. Zbila je jima jedno steklenico na glavi. Krčmar je na to naznanil svojo natararico sodišču. Pri obravnavi je natararica potegnila iz žepa steklenico, ki jo je imela pri sebi, in ž njo krčmarja udarila po glavi. Sodišče v Zagrebu jo je obsodilo zaradi lahke poškodbe v dvamesečni zapor, zaradi tatvine v tritedenski in zaradi nespodobnega obnašanja v osemdnevni zapor. Kazen je takoj nastopila

— Redka pobožnost. Porotno sodišče v Münstru je nedavno na smrt obsodilo nekega kmeta. Hotel je posiliti deklo. Ko je klicala na pomoč, ji je z nožem prerezal vrat. Potem si je unil roke in šel proč. Srečal je dva lovca in jima povedal za mrliča. Šli so vsi trije na mesto nesreče. Pri obravnavi se je dognalo, da je morilec iz denarnice umorjenke bil vzel jedno marko in zanjo plačal jedno mašo.